

Jõgeva maakonnas Põltsamaa vallas Jaagu kinnistu (registriosa nr 1314435, katastritunnus 57302:001:0280; edaspidi *Jaagu kinnistu*) eraldistel 1 ja 4 aegjärksete raiete ning eraldistel 3 ja 6 sanitaarraiete keskkonnamõju hindamise algatamata jätmine

1. OTSUSTUS

Lähtudes Tedremetsa OÜ volitatud esindaja Tõnu Taluri 11.09.2024 esitatud metsateatistest ja metsateatistest kahjustusest teatamiseks, võttes aluseks keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduse (KeHJS) § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22 ja lõige 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 81, metsaseaduse § 41 lõige 81 ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8 ning keskkonnaministri 16.08.2017 määruse nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded“ **otsustab Keskkonnaamet:**

1.1 Jätta algatamata Jõgeva maakonnas Põltsamaa vallas Jaagu kinnistu eraldistel 1 ja 4 aegjärksete raiete ning eraldistel 3 ja 6 sanitaarraiete keskkonnamõjude hindamise (KMH).

1.2. Kavandatud raiete registreerimisel arvestada järgmiste keskkonnameetmetega:

1.2.1. Metsise pesitsusaegset häirimist on võimalik vältida kui kavandatud harvendusraie metsise elupaigas teostatakse väljaspool pesitsusperioodi, mis kestab 1. veebruarist 31. juulini.

1.2.2. Elustiku mitmekesisus eraldistel 3 ja 6 lubatud sanitaarraietega tekkivatel lagedatel aladel säilib, kui raie tegemisel jäetakse raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alatiseks. Alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

1.3. Keskkonnauuringud ei ole vajalikud.

Keskkonnamõju eelhindamise otsus avalikustatakse 14 päeva jooksul otsuse tegemisest väljaandes Ametlikud Teadaanded.

2. ASJAOLUD JA ÕIGUSLIKUD ALUSED

2.1. Tedremetsa OÜ volitatud esindaja Tõnu Talur esitas

- 1. 11.09.2024 Keskkonnaametile metsateatised, millega kavandab Jaagu kinnistu eraldistel 1 (0,17 ha) ja 4 (0,69 ha) aegjärkseid raieid. Metsateatised on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbritega vastavalt 50001060780 ja 50001060782.**

2. 11.09.2024 esitati Keskkonnaametile metsateatise kahjustuste kohta, mille alusel Keskkonnaamet lubas metsakaitseeksperimenti kahjustuste likvideerimiseks eraldisel 3 sanitaarraiet 0,8 ha suurusel alal ja eraldisel 6 sanitaarraiet 0,4 ha suurusel alal. Metsateatise on registreeritud metsaressursi arvestuse riiklikus registris numbritega vastavalt 50001060781 ja 50001060783.

Eesti looduse infosüsteemi EELIS (edaspidi *EELIS*) andmetel asuvad kavandatavad raiealad Endla looduskaitseala Vanajaagu piiranguvööndis, Endla loodus- ja linnualal ja metsise elupaigas emaslindude sigimisalal.

2.2. Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu selle kohta, kas kavandatav tegevus on olulise keskkonnamõjuga või mitte ning otsustab KMH algatamise või algatamata jätmise üle (KeHJS § 3 lõike 1 punkt 2, § 6 lõike 2 punkt 22, § 6¹ lõige 3, § 7 punkt 4, § 9 lõige 1, § 11 lõiked 2 ja 4, metsaseaduse § 41 lõige 8¹ ning Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruse nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ § 1 lõige 1 ja § 15 punkt 8). KMH vajalikkuse üle otsustamisel lähtutakse KMH eelhindangust ja asjaomase asutuse seisukohast (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 2³). Eelhindang lisatakse KMH algatamise või algatamata jätmise otsusele (KeHJS § 6 lõige 2 punkt 22, § 11 lõige 4). Keskkonnaamet lähtus otsuse tegemisel KeHJS § 11 lõikes 2 sätestatud tähtsusest.

3. EELHINNANG

Keskkonnaamet annab KMH eelhindangu arendaja esitatud ja muu asjakohase teabe alusel ning lähtudes kavandatavast tegevusest, selle asukohast ning eeldatavast keskkonnamõjust (KeHJS § 6¹ lõige 3). Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded on KeHJS § 6¹ lg 5 alusel kehtestatud keskkonnaministri 16.08.2017 määrusega nr 31 „Eelhindangu sisu täpsustatud nõuded”.

3.1. Kavandatav tegevus

3.1.1. Tegevuse iseloom ja maht

Jaagu kinnistul kavandatakse järgnevaid aegjärkseid raieid :

1. Eraldisel 1 (0,17 ha) hinnangulise raiemahuga 5 tihumeetrit;
2. Eraldisel 4 (0,69 ha) hinnangulise raiemahuga 40 tihumeetrit.

Metsakaitseeksperimenti käigus selgus :

1. Eraldisel 3 leidis põdrakahjustust 0,8 ha suurusel alal, mahuga 16 tihumeetrit. Puidu tagavara alal on 48 tihumeetrit, kahjustatud on 33% puistust. Tervete puude täius on 26%. Puistu on kahjustuste tagajärjel hukkunud.
2. Eraldisel 6 leidis kaskedel tüvemädanikku, kuuskedel põdrakahjustusi ja kuusekooreüraski kahjustusi 0,4 ha suurusel alal, mahuga 10 tihumeetrit. Puidu tagavara alal on 42 tihumeetrit, kahjustatud on 24% puistust. Tervete puude täius on 22%. Puistu on kahjustuste tagajärjel hukkunud.

Eraldistel 3 ja 6 tekivad sanitaarraie järgselt lagedad alad.

Aegjärkse raie eesmärgiks on metsa järkjärguline uuendamine. Aegjärkse raie korral raiutakse uuendamisele kuuluvas metsas puid hajali üle raielangi eraldistel 1 ja 4 kolme raiejärguga (puistu täius peale raiet jääb minimaalselt 50%).

Sanitaarraie eesmärgiks on metsa sanitaarse seisundi parandamine ja surevate või surnud puude puidu kasutamise võimaldamine, kui see ei ohusta elustiku mitmekesisust. Sanitaarraie korral raiutakse surnud ja kahjustatud puud ning lagedalt alalt on lubatud raiuda ka üksikpuude rindes kasvavaid puid, mis pole säilikpuud. Kavandatava tegevuse korras tohib raiuda ainult keskkonnaministri määruse „Metsa majandamise eeskirja“¹ §-7 loetletud puid.

3.1.2. Tegevuse seos asjakohaste strateegiliste planeerimisdokumentidega ning lähipiirkonna praeguste ja planeeritavate tegevustega.

Jaagu kinnistu asub Jõgeva maakonnas, Põltsamaa vallas. Kavandatud raie jääb alale, kus kehtib 2024. aastal kehtestatud Põltsamaa valla üldplaneering¹, millega alale raiepiiranguid ei ole sätestatud.

3.1.3. Ressursside, sealhulgas loodusvarade, nagu maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, näiteks loomastik ja taimestik, kasutamine

Kavandatavate tegevuste eesmärk on võimaldada taastuvate loodusressursside (puit) kasutust. Kavandatud raiete käigus taastumatuid loodusressursse kasutusse ei võeta. Metsatöodel metsakaitse (veerežiim, ökosüsteem, pinnas) tagamine on reguleeritud metsa majandamise eeskirja² §-s 19 sätestatuga.

3.1.4. Tegevuse energiakasutus

Energiakasutus raietööl on masinate kütuse tarbimine.

3.1.5. Tegevusega kaasnevad tegurid, nagu heide vette, pinnasesse ja õhku ning müra, vibratsioon, valgus, soojus, kiirgus ja lõhn

Nõuetele vastava tehnika kasutamisel ei kaasne raietööl saasteainete heidet pinnasesse, vette või välisõhku. Valguse, kiirguse ja lõhnareostust tegevusega teadaolevalt ei kaasne, samuti ei põhjusta tööde läbiviimine norme ületavat vibratsiooni või müra.

3.1.6. Tekkivad jäätmed ning nende käitlemine

Raietöödega ei kaasne jäätmete teket. Metsamajandusjääke ehk raidmeid ei käsitleta jäätmetena.

3.1.7. Tegevusega kaasnevate avariilukordade esinemise võimalikkus, sealhulgas heite suurus

Raietööl on keskkonnamõju põhjustavate avariide esinemine ebatõenäoline, raietöid teostatakse tehnilistele nõuetele vastavate masinatega.

3.1.8. Tegevuse seisukoht asjakohaste suurõnnetuste või kataastroofide ohust, sealhulgas kliimamuutustest põhjustatud suurõnnetuste või kataastroofide ohust teaduslike andmete alusel

Raietöödega ei kaasne suurõnnetuste või kataastroofide tekke ohtu.

3.2. Kavandatava tegevuse asukoht ja mõjutatav keskkond

3.2.1. Olemasolevad ja planeeritavad maakasutused ning seal toimuvad või planeeritavad tegevused

¹ <https://www.poltsamaa.ee/uldplaneering>

² Keskkonnaministri 27.12.2006 määrus nr 88 „Metsa majandamise eeskiri”.

Jaagu kinnistu sihtotstarve on 100% maatulundusmaa, maaüksus asub hajaasustus piirkonnas.

Raietega maakasutust ei muudeta, metsamaa kõlvik säilib ja ala jääb jätkuvalt kasutusse metsamaana.

3.2.2. Alal esinevad loodusvarad, sealhulgas maa, muld, pinnas, maavara, vesi ja looduslik mitmekesisus, nende kättesaadavus, kvaliteet ja taastumisvõime

Raialadel ei esine taastumatuid loodusvarasid.

Eraldisel 1, 4 ja 6 asuvad jänesekapsa-kõdusoo kasvukohatüübis, eraldis 3 asub angervaksa kasvukohatüübis.

Eraldisel 1 kasvab küps männi enamusega puistu, eraldisel 3 kasvab keskealine kuuse enamusega puistu ning eraldistel 4 ja 6 kasvavad küpsed kase enamusega puistud.

3.2.3. Keskkonna vastupanuvõime, mille hindamisel lähtutakse märgalade, jõearsete alade, jõesuudmete, randade ja kallaste, merekeskkonna, pinnavormide, maastike, metsade, Natura 2000 võrgustiku alade, kaitstavate loodusobjektide, alade, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada, tiheasutusega alade ning kultuuri- või arheoloogilise väärtusega alade vastupanuvõimest

Kavandatud raietest otseselt mõjutatud piirkond on ala, kus raied läbi viiakse. Raietega piirnevatel aladel võib esineda ajutisi häiringuid, mis ei mõjuta vastupanuvõimet. Raieid kavandatakse metsamaastikus, harvendusraie ei paikne veekogude rannal või kaldal, märgalal, alal ei ole erilist tähelepanu vajavaid pinnavorme.

EELIS-e andmetel asuvad eraldised Endla looduskaitseala Vanajaagu piiranguvööndis. Eraldisel 1 metsakaitseeksperimentiga lubatud sanitaarraie mõjualas³ (30m) asub nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ⁴ (edaspidi *loodusdirektiiv*) elupaigatüüp vanad loodusmetsad (9010*) ja eraldisel 4 lubatud sanitaarraie piirneb loodusdirektiivi elupaigatüübiga vanad loodusmetsad (9010*).

Eraldisel 4 kavandatud aegjärgse raie mõjualasse jääb Endla looduskaitseala Põllusaare sihtkaitsevöönd.

EELIS-e andmetel asuvad :

1. Eraldisel 1 III kategooria kaitsealuste taimeliikide, helleri-ebatähtlehik ja harilik ungrukold, piiritletud kasvukoht;
2. Eraldisel 3 III kategooria kaitsealuste taimeliikide, helleri-ebatähtlehik (0,72 ha ulatuses) ja harilik ungrukold, piiritletud kasvukoht;
3. Eraldisel 4 III kategooria kaitsealuste taimeliikide, helleri-ebatähtlehik (0,32 ha ulatuses) ja harilik ungrukold (0,35 ha ulatuses), piiritletud kasvukoht;
4. Eraldisel 6 III kategooria kaitsealuste taimeliikide, helleri-ebatähtlehik ja harilik ungrukold, piiritletud kasvukoht.

Endla looduskaitseala kaitse-eesmärgid on loetletud Endla looduskaitseala kaitse-eeskirjas⁵. Endla looduskaitseala hõlmab täielikult Natura 2000 võrgustikku kuuluvaid Endla linnuala ja Endla loodusala.

³ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

⁴ Looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta (EÜT L 206, 22.07.1992, lk 7–50). Allikas: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:01992L0043-20070101&from=EN>

⁵ Vabariigi Valitsuse 28.09.2005 määrus nr 255.

Kavandatavad raied asuvad metsise elupaigas. Eraldisel 4 kavandatud aegjärgse raie mõjualasse jääb metsise mänguala. Metsis on Endla looduskaitseala ja Endla linnuala kaitse-eesmärgiks.

Kultuuriväärtusi raiealadel ei leidu.

Kavandatavate tegevuste maa-ala piires puuduvad teadaolevalt sellised alad, kus õigusaktidega kehtestatud nõudeid on ületatud või võidakse ületada.

3.2.4. Inimese tervis ja heaolu ning elanikkond

Tervisemõjud saavad tekkida lähtuvalt mõjuallikast järgmistes valdkondades: müra, vibratsiooni ja välisõhu saastega kaasnevad tervisemõjud, joogivee kvaliteet ja kättesaadavus. Metsakasutusõiguse kitsendused, mis on seatud avalik-õigusliku isiku omandis olevas metsas ja piiramata või tähistamata erametsa kasutamiseks, on sätestatud metsaseaduse §-s 35. Kavandatud raietöödega selliseid mõjusid ei kaasne.

3.3. Hinnang keskkonnamõju olulisusele (mõju suurus, ulatus ja tõenäoliselt mõjutatava elanikkonna suurus, mõju avaldumise tõenäosus ja aeg, mõju tugevus, laad, kestus, sagedus, pöördumus ja piiriülesus)

Alljärgnevalt on toodud kavandatavate raiete keskkonnamõju olulisuse hinnang koos põhjenduste ja selgitustega.

Kavandatud raiete mõju keskkonnaelementidele:

Välisõhk ja kliima - kavandavatel raietel ei ole olulist mõju välisõhule ja kliimale, üksikud raied eraldi ei takista kliimaeesmärkide saavutamist.

Maastik ja looduslik mitmekesisus - raied ei mõjuta maastikuilmet ega looduslikku mitmekesisust.

Elanikkonnale, inimese tervisele, heaolule ja varale, kultuuripärandile ja kaitstavatele loodusobjektidele ning nende omavahelistele seostele - raiealal ei ole neid elemente ja kavandatud raie neid ei mõjuta. Raied on kavandatud 2,06 ha suurusel alal, raietööde tegemisel ei suurene ümbruskonna liikluskoormus. Raietööde mõju on lokaalne, elanikkonda ei mõjuta.

Vesi - Raiealadel ei asu veekogusid, seega veekogusid ei mõjutata. Mõju veerežiimile ei ole oluline.

Raiete teostamisel avalduvad võimalikud mõjud eelkõige tööde tegemise ajal. Kavandatud raied on ühekordse lühiajalise mõjuga tegevus, kestusega umbes üks kuu. Kavandatava tegevusega ei kaasne piiriülest mõju.

3.3.1. Mõju Natura 2000 võrgustiku alale

3.3.1.1 Natura 2000 ala kaitse-eesmärgid ja nende kirjeldused

Eelpool nimetatud raied asuvad Endla loodus- ja linnualal. Alade kaitse-eesmärgid on loetletud Vabariigi Valitsuse 05.08.2004 korraldus nr 615 „Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekiri“.

Eelhinnangu tulemusel selgub, kas tegevusega võib kaasneda eraldi või koos muude tegevustega eeldatavalt oluline ebasoodne mõju Natura 2000 võrgustiku ala kaitse-eesmärgile. Käesoleval juhul ei ole tegevus otseselt vajalik Endla looduskaitseala ega Endla linnu- ja loodusala kaitse-eesmärkide saavutamiseks.

Loodusdirektiivi artikkel 6 lõige 1 kohustab liikmesriike kehtestama erikaitsealade suhtes meetmed, mis vastavad aladel esinevate metsaelupaikade ökoloogilistele vajadustele. Sama direktiivi artikkel 6 lõige 2 kohustab vältima elupaikade halvenemist ja oluliste liikide häirimist. Euroopa Komisjoni Natura 2000 alade kaitsekorralduse juhendi⁶ järgi tuleb elupaikade halvenemisena käsitleda olukorda, kui väheneb elupaigatüübi pindala sellel alal või kui halvenevad elupaiga kaitsestaatus pikaajaliseks säilimiseks vajalikud funktsioonid ja struktuur võrreldes nende esialgse (Natura võrgustiku liitumise hetke) või taastatud seisundiga. LKS § 69 kohaselt korraldatakse Natura 2000 alade kaitset siseriiklike kaitstavate loodusobjektide kaudu, ehk eespool viidatud erinõuded tuleb tagada, rakendades nende alade kaitsekorda. Seal hulgas tuleb neid arvesse võtta metsateatiste menetlemisel.

Metsaelupaikade seisund ei ole loodusdirektiivi rakendamise aruande⁷ järgi valdavas osas soodne. See viitab sellele, et metsaelupaikade pindala ja või seisund on võrreldes esialgse seisundiga vähenenud. Seega vältimaks elupaikade seisundi jätkuvat halvenemist, tuleb tagada, et ühegi hetkel teadaoleva elupaiga pindala ja seisund selleks moodustatud erikaitsealadel ei väheneks.

3.3.1.2. Kavandatava tegevuse mõju prognoosimine Natura 2000 alale

EELIS-e andmetel asuvad kavandatavad raiealad Endla linnualal ja Endla looduslal.

Kavandatavate aegjärksete raiete esimese raiejärgu käigus raiutakse puistud hajusalt hõredamaks, kuid puistu esimene rinne säilib, vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas. Puistu säilib, metsamaastik ei killustu ning maastikuilme ei muutu, seega ei ole kavandataval raiel olulist mõju Endla loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele.

Sanitaarraiate käigus raiutakse puistutes surnud ja kahjustatud puud, eraldisel 3 tekib 0,8 ha suurune lage ala ja eraldisel 6 tekib 0,4 ha suurune lage ala. Vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas, maastikuilme ei muutu ning olulist kumulatiivset mõju ei ole.

Eraldisel 1 kavandatud aegjärgse raie mõjualas⁸ (30m) asub elupaigatüüp vanad loodushammastad (9010*) ja eraldis 4 piirneb elupaigatüübiga vanad loodushammastad (9010*), mis on Endla loodusala kaitse-eesmärgiks. Kavandatavate aegjärksete raiete esimese raiejärgu tegemisel ei muutu piirnevad alad tuultele avatuks, ei teki negatiivset servaeefekti mõju. Puistu säilimine metsaelupaigatüübiga piirneval alal ja raie mõjualas tagab, et valgus- ja niiskustingimuste muutused metsaelupaigatüübi sees ei ole olulised. Kavandatav tegevus ei mõjuta oluliselt elupaigatüübi, vanad loodushammastad (9010*) seisundit, seega raie ei kahjusta Endla loodus- ja linnuala kaitse-eesmärke.

Kavandatavad aegjärgsed raied ja metsakaitseeksperimentidega lubatud sanitaarraied asuvad metsise elupaigas kanade sigimisalal, mille isendite ja elupaikade kaitse on Endla linnualal kaitse-eesmärgiks. Eraldisel 4 kavandatud aegjärgse raie mõjualasse jääb ka metsise manguala.

Metsamajandus on üks olulisemaid metsise arvukust mõjutavaid tegureid, aga samas on teada, et metsis on liik, kes on võimeline teatavat metsamajanduslikku mõju taluma kui arvestatakse metsise elupaigavajadusega. Metsise elupaiga pindala on 2315,3 ha. Metsisele tundlikumad,

⁶Natura 2000 alade kaitsekorraldus. Elupaikade direktiivi 92/43/EMÜ artikli 6 sätet (2019/C 33/01)lk 21-22.)
[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125\(07\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ET/TXT/PDF/?uri=CELEX:52019XC0125(07)&from=EN)

⁷ Loodusdirektiivi rakendamise aruanne. Allikas:

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=ee/eu/art17/envxtxasa/EE_habitats_reports-20190725-083848.xml&conv=589&source=remote

⁸ Runnel, K. 2021. RMK rakendusuring „Kaitstavate metsafragmentide eesmärgipärasuse suurendamine“

metsisemängu alad on tsoneeritud sihtkaitsevööndisse. Metsise mängupaik piiritletakse kuni 1 km kaugusele metsise mängu tsentrast. Metsis on tundlik mänguaegses elupaigas tehtavate raie suhtes. Eraldisel 4 kavandatud aegjärgse raie ja metsise mänguala vahel säilib ka majandamata metsaosa. Mänguaegsest elupaigast väljaspool kavandatud aegjärgne raie ei mõjuta oluliselt metsise mängu, sest puistu raiutakse hajusalt hõredamaks, kuid puistu esimene rinne säilib ja vana metsa osakaal piirkonnas ei lange.

Metsakaitseeksporti alusel lubatud sanitaarraietega kahjustuste likvideerimise käigus tekivad metsise püsielupaigas kanade sigimiselalagedad alad. Suurte haraliste mändide jätmise säilikpuudeks ja puhmastikuga maapinna hoidmine raiejäätmetest puhtana ning väikestel aladel ka alusmetsa ja II rinde säilitamine aitab kaasa tekkivatel lagedatel aladel metsise elupaigas eluks vajalike tingimuste säilimisele metsise pesitsusalal. Sanitaarraied metsise elupaigas Endla linnualal ei mõjuta oluliselt pesitsusaegse elupaiga seisundit. Hukkunud puistu raiega vana metsa osakaal piirkonnas ei lange, ei toimu piiranguvööndi metsade vanuselise struktuuri nihkumist nooremate metsade suunas, metsamaastik oluliselt ei killustu. Sanitaarraiega tekivad lagedad alad kokku 1,2 ha alal, mis moodustab väga väikese osa antud 2315,27 ha suurusest metsise elupaigast.

Samuti ei mõjuta kavandatud aegjärgsed raied ja metsakaitseeksporti alusel lubatud sanitaarraied eeldatavasti emaslinde pesitsusedukust negatiivselt, kuna metsise elupaigad on suured (kuni 3 km mängutsentrast) ja seal säilib piisavalt palju toitumiseks sobivat metsaala, kus puhmarindes domineerib mustikas.

Metsise elupaigas, kanade sigimiselal, hukkunud metsaosa koristamine ja aegjärgse raie esimeste järkude tegemine ei kahjusta oluliselt elupaiga seisundit. Metsisele mängualast välja jäävas elupaigas, kanade sigimiselal on oluline tagada, et metsiseid pesitsuse ajal ei häirita

Metsise kaitse tegevuskava⁹ kohaselt häirivad metsiseid põhiliselt pesitsusperioodil tehtavad metsatööd, trasside raied ning teised metsas tehtavad tööd. Pesitsusaegsed raied võivad viia pesitsuse ebaõnnestumiseni. Mängu-, pesitsuse ja poegade kasvatamise perioodiks on metsise puhul ajavahemik 1. veebruarist kuni 31. juulini. Sel perioodil elupaigas raie töödest hoidumine aitab vältida metsiste sigimisaegset häirimist ning pesade ja munade hävitamist ja tagada metsiste eduka pesitsemise. Raie käigus metsise elupaigas, kanade sigimiselal alusmetsa ja II rinde säilitamine (1 ha kohta vähemalt 2 raiumata 0,1 ha suurust eraldiseisvat ala) ning raiejäätmete ladustamine selliselt, et võimalikult palju puhmastikuga maapinda on raiejäätmetest puhas, aitab kaasa metsise elupaigas eluks vajalike tingimuste säilimisele.

Kavandatud raiealal ja mõjualas ei ole muid Endla loodus- ja linnuala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi.

3.3.1.3 Mõju kaitstavale loodusobjektile

Kavandatud raied asuvad Endla looduskaitseala Vanajaagu piiranguvööndis. Mõju looduskaitseala kaitse eesmärkidele, mis kattuvad Endla linnu- ja loodusala kaitse eesmärkidega, on käsitletud peatükis 3.3.1.2. Alal ei esine ka muid Endla looduskaitseala kaitse-eesmärgiks olevaid väärtusi mida raied mõjutaks

Eraldisel 1 kavandatud aegjärgse raie mõjualasse jääb Endla looduskaitseala Põllusaare sihtkaitsevöönd.

⁹ Keskkonnaministri 20.05.2015 käskkirjaga nr 456 kinnitatud „Metsise (Tetrao urogallus) kaitse tegevuskava” (leitav: <https://pilv.envir.ee/index.php/s/7i5MKGRrkTqXK6r?path=%2FLoomad%2FLinnud>).

Elustiku mitmekesisus eraldistel 3 ja 6 säilib, kui raie tegemisel jäetakse raielangile hektari kohta alles vähemalt 20 tihumeetrit puid, mida ei koristata ja mis jäävad metsa alaliseks. Alles jäetavad puud valitakse eri puuliikide esimese rinde suurima diameetriga puude hulgast, eelistades kõvalehtpuid, mände ja haabasid, samuti eritunnustega, nagu põlemisjälgede, õõnsuste, tuuleluudade või suurte okstega puid.

Kavandatud raiealad asuvad kas osaliselt või terves ulatuses III kaitsekategooria taimeliikide, harilik ungrukold ja helleri ebatähtlehik, piiritletud kasvukohtades. Helleri ebatähtlehiku piiritletud kasvukoha pindala on 38,31 ha ja hariliku ungrukolla piiritletud kasvukoha pindala on 52,85 ha. Raied on kavandatud kokku 2,06 ha suurusel alal, millest 1,61 ha jääb helleri ebatähtlehiku piiritletud kasvukohta ja 1,72 ha jääb hariliku ungrukolla piiritletud kasvukohta. Liikide kasvukohtade alad on suured ja raied on kavandatud võrreldes liikide kasvukohtadega pindaladega väikestele aladele, seetõttu ei mõjuta kavandatavad raied oluliselt antud liikide kasvukohti. Helleri ebatähtlehiku kasvukoha seisundit aitab säilitada, kui raiealadele jätta männi tüvesid (d üle 30 cm) ca 15 tm/ha. Hariliku ungrukolla kasvukoha seisundit aitab säilitada, kui kasvukohta jätta säilikipuid gruppidenä, raietööd kasvukohas (sh kokkuvedu) teostada külmunud pinnasega ja vältida kasvukohta kokkuveoteede rajamist ning kasvukohas raiejäätmete kuhjamist või seal põletamist.

3.3.2. Kavandatava tegevuse koosmõju muude asjakohaste toimuvate või mõjualas planeeritavate tegevustega

Raied on kooskõlas üldplaneeringuga, poollooduslike koosluste tegevuskavaga, kaitsekorralduskavaga ja Endla looduskaitseala kaitse-eeskirjaga, looduskaitse-, ja metsaseadusega, ja eelduslikult olulist mõju ei ole.

3.3.3. Ebasoodsa mõju tõhusa ennetamise, vältimise, vähendamise ja leevendamise võimalused

Antud raiete puhul on asjakohased alljärgnevad üldreeglid:

Endla looduskaitseala kaitse-eeskirja § 16 p 7 kohaselt on keelatud puidu kokku- ja väljavedu külmumata pinnasel. LKS § 31 lõike 3 alusel võib kaitseala valitseja seda lubada, kui pinnas võimaldab.

Endla looduskaitseala kaitse eeskirja § 16 p 1 kohaselt on piiranguvööndis keelatud uuendusraie, välja arvatud turberaie, kusjuures tuleb säilitada koosluse liikide ja vanuse mitmekesisus.

Looduskaitseaduse § 55-st tulenevalt on raie tegemisel tingimuseks ajaline piirang teostada tööd väljaspool lindude pesitsusaega.

Töökohas peab olema varustus reostuse eemaldamiseks

3.4. Eelhinnangu järeldus

Kavandatud raietel pole olulist mõju välisõhu kvaliteedile, maavaradele (maardlad), pinnasele, põhja- ja pinnaveele, kaitstavatele loodusobjektidele ega kultuuripärandile ning tegevus ei kahjusta inimeste tervist, heaolu ega vara. Mõjud Natura 2000 võrgustiku aladele on välistatud, rakendades projekti osana looduskaitseaduse § 55 lõikest 6 tulenevaid tööde tegemisel kohustuseks võetud meetmeid. Keskkonnamõju hindamise algatamine ei ole vajalik, sest:

1. On välistatud, et tegevused avaldavad ebasoodsat mõju Endla linnu- ja loodusale, mis kuuluvad Natura 2000 alade võrgustikku, kaitse-eesmärkidele ja alade terviklikkusele.

2. Kavandatava tegevusega ei kaasne olulist negatiivset keskkonnamõju veele ega välisõhule, samuti ei ületata piirmäärasid müra ja õhu saastatuse osas, vibratsioon eeldatavalt puudub. Tegevusega ei kaasne koosmõju teiste tegevustega.

3. Kavandatava tegevusega ei kaasne mõju inimeste tervisele, heaolule ja varale, samuti avariilukordi või suurõnnetusi.

4. Tööde tegemisel keskkonnakaitseõuetele vastavalt on avariilukordade esinemine vähetõenäoline.

4. ÄRAKUULAMINE

Asjaomased asutused on loetletud KeHJS §-s 2³. Eelhindamise otsus on koos metsateatiste otsustega Avalikes Teadaannetes.

Eelhinnangu koostaja:

Marek Paeküla

metsahoiu vanemspetsialist

metsaosakond